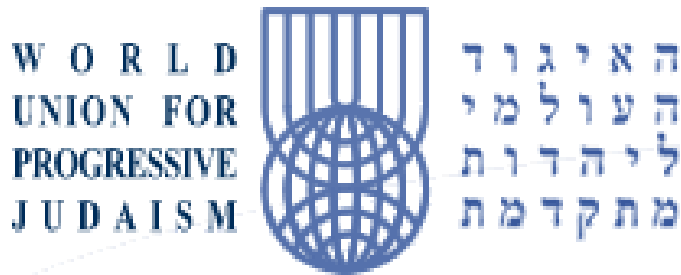

5777

Torah from Around the World

Bedenk altijd: vreugde is niet iets bijkomstigs in je spirituele zoeken. Het is van levensbelang.

Rabbi Nachman van Bratzlav

Sjabbat 17 december 2016 / 17 kislev, Wajisjlach, Beresjiet/Genesis 32:4 – 36:43

Tanach: blz. 66 - 73

Haftara: Ovadja

Tanach: blz. 1178 - 1179

Commentaar: Rabbijn Valerie Leiber, rabbijn van Temple Israel of Jamaica, in New York.

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Hereniging zonder eenheid

De lang verwachte hereniging tussen Ja'akov en Esav, na jaren van verwijdering, blijkt een nog vreemder treffen te zijn dan de gewelddadige confrontatie waarvoor Ja'akov bevreesd was. Maar het is minder gelukkig dan de gelukkige hereniging van de tweeling waarnaar wij hebben verlangd. In dit Tora-hoofdstuk wordt het overduidelijk dat Esav al lang geleden vrede heeft gesloten met zijn broer en met zijn eigen levenslot. Hij ziet de zegeningen in deze toestand, ondanks het feit dat hij niet de grotere zegen heeft gekregen die Ja'akov wel kreeg. Ook Ja'akov beschouwt zijn lot als gezegend; maar hij heeft geen vrede met het verleden gesloten. Hij lijkt te worden vervloekt door zijn onvermogen om de emoties van dat eerdere bedrog achter zich te laten.

Ja'akov vreest dat Esav hem zal aanvallen. Hij is zo bang dat hij zich stijfjes gedraagt, alsof hij versteend is door angst. Hij gaat op Esav toe met een bestudeerde, niet authentieke formaliteit, waarbij hij zeven keer buigt terwijl hij hem nadert. Esav, die wel oprecht emotioneel is, rent op Ja'akov toe, omhelst hem en kust hem. Zij huilen beiden; Esav huilt tranen van vreugde vanwege de hereniging, en Ja'akov huilt tranen van opluchting omdat hij er zo tegenop gezien heeft.

In sidra Toledot bedriegt Ja'akov zijn broer door zich voor te doen als Esav. Als Jitschak Ja'akov vraagt wie hij is, liegt hij en zegt: „Ik ben Esav“. Van dan af tot op dit moment is het alsof Ja'akov zijn eigen, authentieke identiteit heeft afgeschud en gewoonweg niet in staat is om zichzelf te zijn. Hier zien we hoe hij zich verschuilt achter een masker van valse nederigheid en excuses, zodat hij niet meer tijd met Esav hoeft door te brengen dan absoluut noodzakelijk is. Hij is bang van Esav – niet dat Esav hem zal doden, maar dat Esav hem zal ontmaskeren als een bedrieger. Hoewel Esav zeer verschilt van Ja'akov, kent Esav hem beter dan wie dan ook hem kent of ooit zal kennen. Ja'akov is niet op zijn gemak in het gezelschap van deze man die zijn authentieke persoonlijkheid opnieuw naar boven zou kunnen halen.

Esav kent deze angst helemaal niet. De oudere van de tweeling wil verzoening en wil opnieuw maatjes zijn met zijn broer, op weg naar Se'ir. Als dat mislukt, wil Esav Ja'akov en diens familie bescherming bieden op hun reis. Hij hoopt en verwacht dat Ja'akov dicht bij hem zal wonen in Se'ir. Hoewel Ja'akov suggereert dat hij dichtbij Esav zal wonen, komt Ja'akov zijn eigen belofte niet na door de tegenovergestelde richting in te slaan en naar Soekot te gaan.

De geleerden uit de rabbijnse traditie suggereren dat Esav zich oneerlijk gedraagt en grote vreugde voorwendt, maar ik haal dat niet uit de Toratekst. De rabbijnse traditie leert dat Ja'akov het vermijdt om met Esav mee te gaan, uit vrees dat zo'n nabijheid hem ertoe zal brengen de niet-joodse waarden en praktijken van Esav over te nemen. Van Esav wordt gesteld dat hij de voorouder is van de Romeinen die later de Joden onderdrukten, die hen zal verbieden om Joods te leven en die de Tempel zullen vernietigen. Daarom prijzen de rabbijnen uit de traditie Ja'akovs aarzeling met betrekking tot Esav; zij leggen het uit als een middel om assimilatie en onderwerping aan de macht te vermijden.

Ik geef er de voorkeur aan het verhaal te lezen zonder deze sluier van historische en politieke symboliek, zelfs al is dat perspectief intrigerend. Ik zie dit eerder als een menselijk verhaal van een tweeling, voor wie het de natuurlijkste zaak van de wereld zou zijn om als broers verenigd te zijn, maar die, vanwege fouten in het verleden, niet in staat zijn om elkaar volledig te vertrouwen. Ja'akov is Esav een excuus schuldig, maar hij doet niet eens een poging om Esav om vergiffenis te vragen. Ja'akov gebruikt geschenken en nederig gedrag om zijn broer vreedzaam te stemmen, maar hij geeft hem niet zijn eigen hart. Ja'akov maakt niet de stap om hem werkelijke *tesjoewa* (inkeer) aan te bieden. Hij geeft Esav niet de gelegenheid om waarlijk vergiffenis te schenken, want Ja'akov kan zichzelf niet eens vergeven. Hoewel Esav daadwerkelijke verzoening nastreeft, staan Ja'akovs schuldgevoelens en zijn gebrek aan eerlijkheid dat in de weg.

Ja'akov straft zichzelf nog steeds met een isolement dat hij zichzelf oplegt. Omdat hij niet in staat is zichzelf te vergeven voor het bedrog dat hij vroeger heeft gepleegd, zal hij nooit het vermogen hebben om emotioneel eerlijk te zijn tegenover een ander mens, en echt bij de

ander betrokken te zijn. Hij zal later proberen om zijn zoon Joseef lief te hebben, maar het voortrekken van Joseef zal deze smoren en Joseef op zijn beurt in een isolement storten.

De ontmoeting in Wajigasj ontbeert zowel verzoening als hereniging. Ja'akov laat zijn kans voorbij gaan om de eenheid in zichzelf en de kameraderie tussen broers terug te vinden. Als we deze sidra lezen, kunnen we de eenzaamheid onderzoeken die het gevolg is van gemiste kansen op daadwerkelijke *tesjoewa*, vergiffenis en verzoening.